28% keramikos. Ji rasta kartu su lipdyta lygiu paviršiumi keramika irgi visuose gyliuose. Žiestos keramikos terastos 3 šukės (1%), iš kurių viena ornamentuota lygiagrečiomis linijomis (VII:1 pav.). Šios šukės aptiktos labiau kultūrinio sluoksnio apatinėje dalyje, 110 cm gylyje. Tyrinėtoje vietoje surinkta daug gyvulių kaulų, svėrusių 20,32 kg (registruoti 1103 kaulai). Kultūrinio sluoksnio struktūra ir radinių paplitimas jame rodo, kad didesnė jo dalis čia greičiausiai buvo supilta iš rekonstruojamo piliakalnio po kažkokio jį ištikusio gaisro (puolimo?), tačiau tai galutinai patvirtinti gali tik papildomi archeologiniai tyrinėjimai. Maždaug nuo 1 m gylio kultūrinio sluoksnio struktūra keičiasi: nebelieka degėsių ir degusių akmenų, pats sluoksnis darosi rudesnis ir kietesnis, jame daugiau smulkių kaulų fragmentų ir mažiau keramikos. Žmonėms gyvenant tyrinėtos vietos aplinkoje (nerasta jokių pastatų liekanų) bus susidaręs tik pats apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas, esantis virš iki 30 cm storio pilkai rusvo priesmėlio, žyminčio buvusį žemės paviršių. Įžemis – gelsvas smėlis – pasiektas 80–230 cm gylyje (giliausiai arčiausiai piliakalnio).

Ekspedicijos metu žvalgant artimiausias piliakalnio apylinkes į Š nuo jo, kitapus Akmenos, jos dešiniajame krante, maždaug 100 m į Š nuo jos, iki 2 m aukščio pakilumėlėje – buvusiame Akmenos krante apie 2 ha plote aptikta nežinoma papėdės gyvenvietės dalis (N55°30'44.0"; E22°21'22.3"). Jos kultūrinis sluoksnis storesnis ir juodesnis arčiau Akmenos. Suartos dirvos paviršiuje aptikta degusių suskilusių akmenų, molio tinko, smulki lipdytos keramikos šukė. Šią gyvenvietės dalį reikia įtraukti į Vedrių piliakalnio ir papėdės gyvenvietės saugomą teritoriją.

2005 m. tyrinėjimų metu surinkti radiniai datuojami IX–XII a. Jie perduoti LNM.

VEDRIAI HILL-FORT FOOT SETTLEMENT

In 2005 in the Vedriai hill-fort foot settlement (Šilalė district) located at the S slope of the hill-fort and presently being washed off by the Akmenynas rivulet the total area of 69 m^2 was investigated (Fig. VI, 19). It covered the central part of the damaged segment. In the investigated plot there was a 0.80 to1.8 m thick cultural layer containing numerous scorched stones and pieces of clay daub. In the layer 66 individual iron, bronze, stone, flint and bone artefacts of different kinds, as well as 266 shards of rusticated, smooth and wheel-made pottery (Fig. VII) and 1103 animal bones were found. The finds dated to the 9th – 12th century. The cultural layer at the investigated plot was formed mostly due to the hill-fort clearing after it had suffered a fire or an attack.

LIŠKIAVOS PILIAKALNIS IR ALKAKALNIS

Aušra ZALEPŪGIENĖ

Liškiavos piliakalnis (A 204P) (Varėnos r., Merkinės sen.) yra apie 8 km į Š nuo Druskininkų, kairiajame Nemuno krante, į P nuo kelio į Druskininkus, tarp šio kelio ir Nemuno, į PV nuo Liškiavos miestelio, 700 m į V nuo Švč. Trejybės bažnyčios. Tai stačiaš-

laitė kalva, kurios 30 m aukščio P–PR šlaitas leidžiasi į Nemuną. Kalvoje išlikusi XIV a. pabaigoje ar XV a. pradžioje pradėtos statyti mūrinės pilies griuvėsiai. Kalvos R gale 17 m gylio dauba skiria piliakalnį nuo alkakalnio.

Alkakalnis (M 25K) yra kaimo P pakraštyje, Nemuno kairiajame krante, į ŠV nuo Nemuno ir Krūčiaus santakos, į P nuo kelio į Druskininkus, tarp šio kelio ir Nemuno. Alkakalnio P šlaitas labai status, apie 21 m aukščio. Kiti šlaitai taip pat statūs, 10–15 m aukščio, išskyrus kiek nuolaidesnį V šlaitą. Alkakalnio aikštelė netaisyklingo trikampio formos, 150 m ilgio. Terasa yra kalvos R šlaite, apie 5 m žemiau aikštelės krašto. ŠR šlaite yra senojo įvažiavimo į aikštelę liekanų.

Liškiavos piliakalnyje pirmieji archeologiniai tyrinėjimai vykdyti 1962 m. Jiems vadovavo archeologai V. Daugudis ir K. Mekas. Nors tyrinėjimai buvo nedidelės apimties, nustatyta, kad piliakalnis apgyvendintas paskutiniaisiais amžiais pr. Kr. ir naudotas iki IX a. Vėliau jis apleistas, antrą kartą bandyta įsikurti tik XIV a. pabaigoje. Tyrinėjimų metu surasta lipdytos keramikos brūkšniuotu ir grublėtu paviršiumi, akmeninis kirvis, kaulinių ir metalinių dirbinių. 1962 m. archeologas K. Mekas kelis šurfus iškasė ir alkakalnyje. Rastas nestoras kultūrinis sluoksnis, keletas radinių.

1975 m. vykdyti didesnės apimties piliakalnio ir alkakalnio archeologiniai tyrimai. Jiems vadovavo archeologas J. Markelevičius. Tirta piliakalnio aikštelė ir V šlaitas – iš viso 8 perkasos, kurių bendras plotas 118 m^2. Alkakalnyje iškasta 10 perkasų, kurių bendras plotas buvo 590 m^2. Aikštelėje rasta XV a. antroje pusėje stovėjusios medinės bažnyčios liekanos.

2005 m. rugpjūčio–lapkričio mėnesiais vykdyti archeologiniai žvalgymai Liškiavos piliakalnyje ir alkakalnyje. Iš viso 2005 m. archeologinių žvalgymų metu Liškiavos piliakalnyje žvalgytas 63 m^2, alkakalnyje – apie 210 m^2 žemės judinimo darbų plotas.

Žvalgymų tikslas – stebėti piliakalnio ir alkakalnio tvarkymo darbus. Darbai pradėti piliakalnio R šlaito laiptų vietoje. Čia žvalgytas 41 m ilgio ruožas, kur abipus laiptų buvo iškasti 40–60 cm gylio, 60 cm pločio drenažo grioveliai. Grioveliai buvo kasami nuo piliakalnio aikštelės iki šlaito apačios. Laiptų vietoje iškastuose drenažo grioveliuose ties 28–32 m, apie 4 m ilgyje aptiktas nuslinkęs nuo piliakalnio aikštelės iki 70 cm storio kultūrinis sluoksnis su grublėtosios keramikos šukėmis, datuojamas I tūkst. Toliau tvarkymo darbai ir archeologiniai žvalgymai persikėlė į piliakalnio aikštelės teritoriją. Aikštelėje, abipus tako, iki šlaite jau įrengto aukščiau aprašyto drenažo iškasti 13 m ilgio, 50 cm pločio ir 40 cm gylio drenažiniai grioveliai. Po 10–15 cm storio velėnos sluoksniu kasamas gelsvai pilkas maišytas smėlis be jokių radinių.

Pagal tvarkymo darbų projektą, alkakalnio tvarkymas pradėtas nuo V šlaito. Pirmiausiai buvo įrengiamas takas nuo piliakalnio į alkakalnį. Šiame tvarkymo darbų etape žemės judinimo darbai apėmė tik velėnos nuėmimą iki 15 cm gyliu. Po to iš žvyro ir skaldos formuojama tako danga. Velėnos nukasimas ir skaldos užpylimas buvo atliekamas ir alkakalnio aikštelėje. Visų šių takų įrengimo metu jokių radinių neaptikta.

Darbų eigoje buvo pakeista alkakalnio aikštelės tako kryptis į Š link naujos terasinių laiptų vietos. Kryptis pakeista atsižvelgiant į tai, kad gausiai lankomame alkakalnyje lan-

kytojai nevaikščiotų R šlaitu, kurį nuspręsta tvirtinti. Tvirtinama buvo sugręžiant stulpus, įrengiant užtvaras iš vielos tinklo ir geotekstilės, supilant išlyginamąjį sluoksnį, išpinant žabų tvoreles ir užvelėnuojant. Iš viso išgręžtos 4 duobių eilės. Iš viso buvo paruoštos 34 duobės. Penkiose iš jų rasti radiniai: surinkta 10 keramikos šukių, titnagas (gamtinis?) ir stiklo šukė su patina. Radiniai datuojami XVII–XVIII a. Kadangi duobės buvo gręžiamos, nustatyti, kokiame gylyje bei sluoksnyje buvo radiniai, neįmanoma. Iš viso sutvirtintas 25 m ilgio ir apie 5 m pločio alkakalnio R šlaito ruožas.

Alkakalnio R šlaite įrengiant terasinius laiptus 35 m ilgio ir 2 m pločio ruože buvo gręžiamos apie 30 cm skersmens ir apie 1 m gylio duobės. Jokių radinių šių duobių grunte neaptikta.

LIŠKIAVA HILL-FORT AND SANCTUARY HILL

In 2005 an archaeological survey was performed at the Liškiava hill-fort and sanctuary (*alkas*) hill. The survey covered 63 m^2 of hill-fort and about 210 m^2 of the sanctuary hill. In the drainage ditches excavated sideways of the stair an about 70 cm thick cultural layer containing rusticated potshards dating to the 1st millennium A.D. was discovered. It must have slipped from the hill-fort top. For the purpose of the sanctuary hill slope reinforcement 34 pits were bored out. In five of them archaeological artefacts were found: 10 potshards, a piece of natural (?) flint-stone and a glass-shard covered with patina. The finds were datable to the 17th – 18th century.

LENTAINIŲ PILIAKALNIO VIRŠUTINĖ PAPĖDĖS GYVENVIETĖ

Algirdas ŽALNIERIUS

2005 m. Lentainių (Kauno r.) piliakalnio papėdės gyvenvietėje buvo iškastos 7 perkasos, ištirtas bendras 241,1 m^2 plotas. Šešios perkasos buvo iškastos sodų bendrijos sklype 1 ir viena perkasa iškasta sklype 5.

2001 m. buvo atlikti žvalgomieji apatinės ir viršutinės Lentainių piliakalnio gyvenvietės tyrinėjimai (žr. *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 73–74). 2002 m. buvo pradėti platesnio masto tyrinėjimai viršutinėje gyvenvietėje, ištiriant 90 m^2 plotą (žr. *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 52–55). 2003 m., kaip ir 2004 m. buvo ištirtas 240 m^2 plotas (žr. *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 75–77; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 64–67). Tyrinėjimų metu nustatyta, kad viršutinėje piliakalnio papėdės gyvenvietėje susiklostė iki 60–70 cm storio kultūrinis sluoksnis, kurio viršutinė dalis iki 30–40 cm gylio yra permaišyta nuolat ariant žemę. Objektyvi informacija gauta tyrinėjant geologiniuose žemės sluoksniuose rastas nejudintas duobes ir stulpavietes, atvirus židinius, kuriuose rasta grublėtos keramikos šukių ir medinių pastatų pėdsakų. Piliakalnio papėdės gyvenvietėje rasti archeologiniai objektai ir radiniai datuojami I tūkst. antrąja puse.

Archeologiniai tyrinėjimai sodų bendrijos sklype 2. Šis sklypas yra sodų bendrijos PV dalyje. 2005 m. tyrinėjimų metu čia buvo iškastos 6 perkasos ir ištirtas bendras 173,9 m^2